

REDEGØRELSE OM UNDVIGELSEN DEN 20. OKTOBER 2020 FRA HERSTEDVESTER FÆNGSEL

OFFENTLIGT

1. Indholdsfortegnelse

1. Indholdsfortegnelse	2
2. Introduktion	3
3. Oplysninger om Herstedvester Fængsel	3
3.1. Fængslets klassificering og målgruppe	3
3.2. Visitation til Herstedvester Fængsel	3
3.3. Generel beskrivelse af hverdagen i Herstedvester Fængsel.....	4
4. Oplysninger om den indsatte og de afsoningsmæssige rammer	4
5. Oplysninger om undvigelsen	5
5.1. Undvigelsen	5
5.2. Eftersættelsen.....	6
6. Den efterfølgende håndtering af den indsatte	6
7. Den indsatte anvendte effekter ved undvigelsen	7
8. Sikkerhedsmæssige overvejelser og tiltag	7
8.1. Sikkerhedsvurderinger og klientellets sammensætning	7
8.2. Effekter og genstande i indsatte celler	8
8.3 Bygning- og sikringsteknik samt sikkerhedsflow i Herstedvester Fængsel	8
8.4 Beredskabsplaner	9
8.5 Skematisk oversigt over konkrete tiltag i Herstedvester Fængsel	9

2. Introduktion

Denne redegørelse er udarbejdet på baggrund af undvigelsen den 20. oktober 2020, hvor en livstidsdømt indsat cirka kl. 10.20 undveg fra Herstedvester Fængsel og blev pågrebet af politiet kl. 10.26.

Redegørelsen belyser de konkrete omstændigheder ved undvigelsen, herunder de overvejelser der forud for undvigelsen var gjort i forhold til placering og håndtering af den konkrete indsatte.

Endvidere belyser redegørelsen, hvilke sikkerhedstiltag der er iværksat for at sikre, at den konkrete indsatte ikke kan undvige igen, samt hvilke sikkerhedstiltag, der på baggrund af en sikkerhedsgennemgang og en umiddelbar vurdering af undvigelsen allerede er iværksat i fængslet for at imødegå undvigelser.

Sluttelig belyser redegørelsen konkrete tiltag, der forventes gennemført særskilt i Herstedvester Fængsel, mens initiativerne, som skal sikre en generel skærpelse af sikkerheden i lukkede fængsler og arrester, findes i en separat indsatsplan.

3. Oplysninger om Herstedvester Fængsel

3.1. Fængslets klassificering og målgruppe

Herstedvester Fængsel er et lukket fængsel i sikkerhedsklasse 3, der har en godkendt kapacitet på 166 pladser, hvoraf 23 pladser er i halvåbent regi. Fængslet håndterer indsatte fra hele landet og fra Grønland og Færøerne.

Herstedvester Fængsel er samtidig kriminalforsorgens landsdækkende specialfængsel til indsatte, der udstår tidsbestemt forvaringsdom, livstidsdom eller afsoner lange fængselsstraffe, og som har behov for psykiatrisk, psykologisk og/eller sexologisk behandling eller udredning.

Herstedvester Fængsel har generelt indsatte, der kriminalitetsmæssigt, somatisk, psykiatrisk og socialt er hårdt belastede, hvor hovedparten har psykiatriske diagnoser. Størstedelen af de indsatte er straffet for alvorlig personfarlig kriminalitet som drab, vold, ildspåsættelse og seksuelle overgreb. Fængslet har ingen særlig sikret afdeling og har ikke indsatte, som er vurderet konkret undvigelsestruede, eller indsatte med negativt stærkt styrende adfærd. Henset til fængslets målgruppe håndteres heller ikke indsatte med rocker- eller banderelationer.

Fængslet har ni afdelinger, heraf blandt andet en visitationsafdeling til sædelighedsdømte med korte domme, en kvindeafdeling, en misbrugsbehandlingsafdeling, en halvåben afdeling samt en afdeling primært for indsatte, som i Grønland er dømt til afsoning af tidsbestemt forvaring.

Der var den 22. oktober 2020 blandt andet 38 forvaringsdømte, 10 livstidsdømte og 16 forvaringsdømte efter den grønlandske kriminallov i fængslet.

Fængslet er grundbemandet med uniformerede ledere og medarbejdere, mens behandlingsopgaverne løses af behandlingsspecialister såsom psykiatere, psykologer, somatiske læger og sygeplejersker. Herudover er der civile ledere og medarbejdere som f.eks. jurister, lærere og socialrådgivere.

3.2. Visitation til Herstedvester Fængsel

Herstedvester Fængsel behandler alle sager, hvor dømte ved en mentalklæring er fundet omfattet af straffelovens § 69. Fængslet foretager således en psykiaterfaglig vurdering af, hvorvidt de dømte af behandlingsmæssige årsager bør afsone i fængslet. Den sikkerhedsmæssige vurdering foretages separat.

Hovedparten af alle forvaringsdømte indsættes indledningsvist i Herstedvester Fængsel. Herudover modtager Herstedvester Fængsel som udgangspunkt alle sædelighedsdømte. De korttidsstraffede sædelighedsdømte med domme op til 5 år indsættes i en visitationsafdeling til udredning og eventuel

henvisning til ambulat behandling. Øvrige sædelighedsdømte med straffe på mere end 5 års fængsel indsættes i fængslets almindelige lukkede del. Herstedvester Fængsel forestår vurdering af behandlingsbehov og iværksættelse af diverse former for behandling, evt. medicinsk behandling, herunder kønsdriftsdæmpende behandling.

3.3. Generel beskrivelse af hverdagen i Herstedvester Fængsel

Nedenfor er en kort generel beskrivelse af en normal dagligdag for indsatte placeret i en almindelig fælleskabsafdeling.

Personalet låser de indsatte celler op cirka kl. 07.00 og etablerer visuel kontakt med alle indsatte.

Kl. 07.30 lukkes de indsatte ud af afdelingerne, hvorefter de indsatte går fra belægsbygningerne til deres respektive beskæftigelse.

De indsatte går til frokost i afdelingerne fra kl. 12.00 til kl. 12.40, hvorefter de returnerer til beskæftigelsen frem til arbejdstids ophør kl. 15.00. Herefter er der diverse personalestyrede fritidsaktiviteter efter et ugeskema.

Der afvikles gårdtur fra kl. 15.30 til kl. 17.30 i hverdage og yderligere en gårdtur om formiddagen i weekender. Der afvikles separat gårdtur for indsatte i døgnbehandlingsafdelingen, visitationsordningen og isolerede indsatte.

Beskæftigelsesstederne optæller fast værktøj, inden de indsatte forlader beskæftigelsen til frokostpause, og inden de indsatte forlader beskæftigelsen om eftermiddagen.

Indtil cirka kl. 21.15, hvor alle låses inde i cellerne for natten, skal de indsatte i fælleskabsafdelingerne lave aftensmad, ligesom de har mulighed for at have fællesskab med hinanden i afdelingen.

De indsatte, som har ret hertil, kan, hvis der er ledige tider, modtage besøg i besøgsafdelingen tirsdage, torsdage og i weekenden.

I løbet af hverdagen kan de indsatte have diverse samtaler, konsultationer mv. med læger, behandlere og det øvrige civile personale.

De indsatte ledsages som udgangspunkt ikke af personalet, når de inden for fængslets mure bevæger sig fra en bygning til en anden. Overvågningen af de indsatte i disse situationer sker ved brug af fængslets kameraovervågningssystem, og ved at der altid er kommunikation mellem medarbejdere i de respektive bygninger, inden en indsat lukkes ud med henblik på at bevæge sig mod en anden bygning.

4. Oplysninger om den indsatte og de afsoningsmæssige rammer

Den livstidsdømte (herefter benævnt som den indsatte), der den 20. oktober 2020 undveg fra Herstedvester Fængsel blev den 26. september 2018 idømt fængsel på livstid ved Østre Landsret.

Efter en samlet vurdering af sagen, herunder den indsatte hidtidige indsættelsesforløb og en afvejning af de sikkerhedsmæssige aspekter, traf direktoratet afgørelse om, at den indsatte skulle afsone i Herstedvester Fængsel.

Den indsatte blev indsat i Herstedvester Fængsel den 23. august 2018.

På grundlag af en konkret sikkerhedsvurdering blev der efter forudgående koordinering med KSI (direktoratets sikkerhedsenhed) og OSI (områdets sikkerhedsenhed) den 23. august 2018 udarbejdet en målrettet forholdsordre for at imødegå konkrete sikkerhedsmæssige udfordringer relateret til den indsatte.

Der foreligger forholdsordrer om håndtering af den indsatte af henholdsvis den 23. august 2018, 21. december 2018, 1. februar 2019 og senest 10. juli 2019, der er koordineret med KSI og OSI. Det drejer sig fx om rammerne for den indsattes besøg, brevveksling, telefonering, fritids- og fællesskabsaktiviteter samt sikkerhedsmæssige forhold.

Efter den gældende visitationsstandard for sikkerhedsklasse 3 skal celler visiteres én gang månedligt. Den indsattes celle er i indsættelsesperioden i Herstedvester Fængsel visiteret 28 gange, heraf senest den 7. oktober 2020. Der blev i denne forbindelse ikke fundet ulovlige genstande. Ved visitationen den 7. oktober 2020 blev der endvidere foretaget visitation af fællesarealer i den indsattes afdeling og ved den indsattes placering i beskæftigelsen. Den indsattes placering i beskæftigelsen blev endvidere visiteret den 12. og 16. oktober 2020. Den indsatte er i øvrigt efter gældende visitationsstandard blevet visiteret før og efter besøg, ved skift af afdeling og i situationer, hvor han er transporteret uden for fængslet.

Det skal bemærkes, at der i en periode i 1. halvår 2020 ikke er sket rutinemæssige cellevisitationer i fængslet grundet generelle COVID-19-restriktioner i kriminalforsorgen.

Den indsatte har med enkelte undtagelser fra den 21. december 2018 haft normalt fællesskab med de øvrige indsatte og blev den 10. juli 2019 flyttet til en almindelig fællesskabsafdeling.

I perioden fra den 24. august 2018 til den 3. marts 2019 har den indsatte været beskæftiget med celloarbejde, hvorefter den indsatte fra den 4. marts 2019 blev beskæftiget i fængslets montageværksted. I perioden fra den 1. maj 2019 og indtil undvigelsen var den indsatte beskæftiget i fængslets bogbinderi, hvor han i et særskilt værksted arbejdede med bearbejdning af trææsker.

Forud for påbegyndelse af den indsattes beskæftigelse i værkstedet blev værkstedets værk mestre orienteret om særlige opmærksomhedspunkter i forhold til den indsatte. Værkmestrene blev f.eks. orienteret om forholdsordren, og at der skulle holdes ekstra øje med ham.

5. Oplysninger om undvigelsen

5.1. Undvigelsen

Den indsatte blev den 20. oktober 2020 cirka kl. 07.30 lukket ud fra afdelingen og mødte rettidigt cirka kl. 07.30 i værkstedet, hvor han påbegyndte dagens arbejdsopgaver.

Cirka kl. 09.15 blev værkstedet kontaktet af en fængselsbetjent (FB 2), som oplyste, at den indsatte skulle til samtale hos en af fængslets psykologer. Værkmestrene i værkstedet observerede intet usædvanligt den pågældende dag, men har efterfølgende oplyst, at den indsatte bar et lærredsbælte ud over sin jakke. Værkmestrene har endvidere oplyst, at den indsatte havde en medbragt rygsæk på sig, hvilket ikke var usædvanligt.

Den indsatte mødte cirka kl. 09.20 op til samtalen med psykologen i administrationsbygningen. Ved samtalen oplyste den indsatte, at han havde lavet en bombe og en detonator. Den indsatte fremviste herefter en anordning under sin jakke, der af psykologen senere blev betegnet som et ”palæstinensisk bombebælte”.

Den indsatte meddelte herefter til psykologen, at bomben ville blive detoneret, hvis psykologen tilkaldte hjælp, eller hvis psykologen ikke sørgede for at få ham ud af fængslet. Psykologen så på det grundlag ikke andre muligheder end at følge med den indsatte ned ad en bagtrappe mod fængslets portbygning, idet psykologen lagde til grund, at den indsatte ville detonere det angivelige bombebælte, hvis psykologen tilkaldte hjælp ved f.eks. at aktivere sin overfaldsalarm.

Cirka kl. 10.17 ankom den indsatte med psykologen til portbygningen, der var bemannet af en fængselsbetjent (FB 1). Ved ankomst til portbygningen ringede psykologen fra sin alarmtelefon til FB 1 og meddelte, at den indsatte havde et bombebælte, som han ville udløse, hvis han ikke blev lukket ud. Det var tydeligt for FB 1, at der var tale om en yderst alvorlig sikkerhedssituation.

Den indsatte tog herefter psykologens alarmtelefon og oplyste til FB 1, at han havde et bombebælte på og en udløser i hånden, og at bomben ville detonere, hvis han slap udløseren. FB 1 åbnede herefter dørene i adgangsslusen, hvorefter den indsatte og psykologen passede adgangsslusen og bevægede sig ud i fængslets parkeringsområde, der er indhegnet med et ydre hegn.

Den indsatte og psykologen bevægede sig herefter mod person- og vognportene i det ydre hegn, hvor der samtidig ankom en bil. Den indsatte konfronterede FB 1 med situationen over alarmtelefonen, hvortil FB 1 oplyste, at vognporten ville blive åbnet. Da den indsatte og psykologen nåede vognporten, afleverede den indsatte alarmtelefonen til psykologen, hvorefter han i hurtig gang bevægede sig væk fra fængslet.

5.2. Eftersættelsen

Da den indsatte var et stykke væk fra psykologen, kontaktede FB 1 fængslets vagtmesterkontor, der var bemannet af to vagthavende (VK 1 og VK 2). FB 1 oplyste, at der var sket en undvigelse, hvorefter FB 1 iværksatte en procedure, så personalet hurtigt kunne eftersætte. FB 1 bad umiddelbart herefter tillige om assistance til psykologen, der fortsat befandt sig ved vognporten.

Ved alarmeringen af vagtmesterkontoret konstaterede VK 1 via overvågningskameraerne, at den indsatte var på vej mod Holsbjergvej, hvorefter VK 1 over fængslets særlige beredskabskommunikationsudstyr kl. 10.20 alarmerede de øvrige fængselsbetjente i fængslet og beordrede eftersættelse af den indsatte.

Den indsatte blev eftersat af i alt cirka 10 fængselsbetjente, hvoraf navnlig to spillede en aktiv rolle. En af de eftersættende fængselsbetjente (FB 3) anråbte adskillige gange den indsatte, hvilket fik den indsatte til at trække en pistol og true fængselsbetjente. Fængselsbetjente afgav løbende besked over radioen om indsattes position, ligesom han rapporterede, at den indsatte havde truet ham med en pistol. En anden af de eftersættende betjente (FB 4) opnåede hurtigt visuel kontakt til den indsatte og blev - ligesom FB 3 - truet af den indsatte med en pistol.

Kl. 10.21 kontaktede VK 1 politiet og underrettede om undvigelsen, herunder at der var fængselsbetjente i aktiv eftersætning. VK 1 holdt herefter kontakten til politiet, indtil den indsatte blev pågrebet kl. 10.26.

6. Den efterfølgende håndtering af den indsatte

Den indsatte blev efter endt politiafhøring og grundlovsforhør indsat som arrestant i andet lukket fængsel i en særligt sikret afdeling. Den indsatte er efterfølgende overført til et tredje lukket fængsel med placering i den særligt sikrede afdeling, hvor han håndteres efter en markant skærpet forholdsordre, der er udarbejdet med henblik på at imødegå den indsattes ekstraordinære personfarlige og undvigelsesparate adfærd.

7. Den indsattes anvendte effekter ved undvigelsen

Kriminalforsorgen har efterfølgende fået oplyst af politiet, at bombebæltet og pistolen begge var attrapper.

For så vidt angår de konkrete effekters udformning og beskaffenhed kan det oplyses, at attrapperne fremstod så vellignende og virkelighedstro, at fængselspersonalet opfattede dem som ægte og agerede ud fra, at der var tale om et rigtigt bombebælte og en rigtig pistol.

Det kan konstateres, at den indsatte har været i stand til at opbevare og besidde bombebælteattrappen under indsættelse i fængslet, ligesom det må formodes, at den indsatte tillige har været i besiddelse af pistolattrappen i fængslet.

For så vidt angår effekterne afventes der på nuværende tidspunkt nærmere oplysninger fra politiet om disses beskaffenhed, herunder resultatet af de tekniske undersøgelser. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at effekterne er fremstillet i fængslet, herunder i forbindelse med den indsattes arbejdsbeskæftigelse. I forhold til den efterfølgende vurdering af fængslets sikkerhed har kriminalforsorgen indtil videre lagt til grund, at attrapperne er fremstillet i Herstedvester Fængsel.

8. Sikkerhedsmæssige overvejelser og tiltag

På baggrund af undvigelsen besluttede direktoratet og området straks at etablere en midlertidig operativ sikkerhedstaskforce i Herstedvester Fængsel bestående af sikkerhedsekspertter fra sikkerhedsenheden i Kriminalforsorgen Sjælland og fra Koncern Sikkerhed.

Sikkerhedstaskforcen har i samarbejde med fængslets ledelse og medarbejdere gennemført et eftersyn af sikkerheden i fængslet med henblik på at identificere lokale sikkerhedsudfordringer og iværksætte umiddelbare initiativer for at imødegå disse udfordringer. Ved gennemgangen er der set på fængslets sikkerhedsniveau sammenlignet med andre lukkede fængsler i sikkerhedsklasse 3.

For at understøtte sikkerheden i fængslet og sikkerhedstaskforcens arbejde blev der umiddelbart efter undvigelsen tilkaldt assistance fra kriminalforsorgens forstærkningshold, der på dagen bistod fængslet med syv fængselsbetjente og i dagene efter på ad hoc-basis bistod taskforcen med at gennemføre taskforcens tiltag.

Sikkerhedstaskforcen har fokuseret på følgende fagområder:

1. Sikkerhedsvurderinger og klientellets sammensætning
2. Effekter og genstande i de indsattes celler og øvrige lokaler
3. Bygning- og sikringsteknik samt sikkerhedsflow
4. Beredskabsplaner

8.1. Sikkerhedsvurderinger og klientellets sammensætning

På baggrund af hændelsen er alle fængslets indsatte sikkerhedsvurderet på ny, ligesom ventelisten til afsoning i fængslet er gennemgået. Efter gennemgangen er det besluttet at overføre fem indsatte til andre lukkede fængsler, idet det i lyset af undvigelsen den 20. oktober 2020 er vurderet, at disse indsatte ikke længere er egnet til fortsat placering i Herstedvester Fængsel.

På baggrund af undvigelsen, sikkerhedsvurderingen af de øvrige indsatte og overførslen af fem konkrete indsatte vil der blive udarbejdet nye skærpede retningslinjer for sikkerhedsvurdering og placering af indsatte i Herstedvester Fængsel. Det vil samtidig blive vurderet, om der - selvom målgruppen ændres - er behov for en mere sikret afdeling i Herstedvester Fængsel til håndtering af visse indsatte.

Indtil videre har fængslet efter en ny generel sikkerhedsvurdering stillet modtagelsen af udvisningsdømte forvarede i bero.

8.2. Effekter og genstande i indsattes celler

Sikkerhedstaskforcen har konstateret, at omfanget af effekter i de indsattes celler overstiger et niveau, som muliggør visitation efter kriminalforsorgens visitationsstandarder for sikkerhedsklasse 3. Da dette udgør en sikkerhedsudfordring, herunder særligt i forhold til at finde ulovlige effekter, er der efter nye retningslinjer iværksat en gennemgang af effekter i fængslet, så det nu er sikret, at celler og opholdsrum er visitérbare efter kriminalforsorgens sikkerhedsstandarder for sikkerhedsklasse 3.

De nye retningslinjer indeholder desuden et forbud mod, at de indsatte må have tasker og rygsække mv. i fængslet, idet der fremover skal anvendes gennemsigtige plasticposer, hvis de indsatte har effekter, der skal bæres uden for den pågældendes afdeling.

8.3 Bygning- og sikringsteknik samt sikkerhedsflow i Herstedvester Fængsel

Sikkerhedstaskforcen har ved gennemgangen af de bygnings- og sikringstekniske forhold konstateret følgende forhold:

Konkret belægsbygning

Herstedvester Fængsel anvender en konkret bygning til visse indsatte, der er langt i deres udlusningsforløb. Bygningen er uden fast personalebemanding, hvorfor indsættelse kun kan finde sted efter forudgående konkret sikkerhedsvurdering.

Som følge af bygningens sikringstekniske niveau, og da bygningen er uden fast personale, er det besluttet at undersøge behovet for at skærpe opsynet med bygningen ved f.eks. at øge kameraovervågningen heraf, jf. nedenfor.

Administrationsbygning

Det sikkerhedsmæssige niveau omkring fængslets administrationsbygning er skærpet, så adgang til og ophold i administrationsbygningen fremover kun sker under ledsagelse af personale, ligesom bygningen sikres med yderligere låse og opdeling.

Procedurer for nøglehåndtering og ledsagelse mv.

Det sikkerhedsmæssige niveau for håndtering af nøgler i visse situationer er skærpet, ligesom det sikkerhedsmæssige niveau ved ledsagelse af de indsatte i visse situationer er skærpet, så de indsatte fremover ledsages inde i administrationsbygningen i forbindelse med samtaler hos f.eks. fængslets psykologer og ved øvrige aftaler og ærinder i bygningen.

De indsattes adgang til en bestemt facilitet i portbygningen

Fængslet har ændret proceduren for udlevering af effekter og depotvarer til de indsatte, så de indsatte fremover ikke har adgang til en bestemt facilitet i tilknytning til portbygningen.

Kameradækning

Der opsættes yderligere kameraer i fængslet, så kameradækningen bliver bedre, og så der kan være mere målrettet fokus på bestemte bygninger. Implementeringen af yderligere kameraer skal ske efter en mere dybdegående gennemgang af fængslets kameraovervågning.

Ydre perimetersikring

Der gennemføres en yderligere adskillelse af adgangen til fængslet, så besøgende sluses særskilt ind i fængsels besøgsafdelingen. Denne sikkerhedsanbefaling, der tillige imødegår risikoen for undvigelse, skal projekteres nærmere forud for iværksættelse.

8.4 Beredskabsplaner

Sikkerhedstaskforcen har gennemgået fængslets beredskabsplan, herunder afsnittene om gidseltagning og andre ekstraordinære sikkerhedshændelser. Det er i den forbindelse konstateret, at fængslets beredskabsplan følger aktuelt gældende standarder, der ses fulgt af personalet i den konkrete situation. Gennemgangen har således ikke givet anledning til bemærkninger.

8.5 Skematisk oversigt over konkrete tiltag i Herstedvester Fængsel

Tiltag	Status
Fornyelse af sikkerhedsvurdering af alle indsatte og venteliste sikkerhedsvurderet på ny	Er gennemført
Flytning af indsatte efter fornyet sikkerhedsvurdering	Er gennemført
Tilpasning af målgruppe til Herstedvester Fængsel, herunder nye skærpede retningslinjer for sikkerhedsvurdering	Er påbegyndt
Etablering af sikret afsnit	Er under overvejelse
Berostillelse af modtagelse af udvisningsdømte forvarede	Er gennemført
Implementering af ny standard for effekter og genstande	Er gennemført og implementering iværksat
Reduktion af effekter og genstande på fængslets celler	Er gennemført
Ændret procedure for adgang til administrationsbygning	Er påbegyndt
Yderligere sikring i administrationsbygning	Undersøges nærmere i 4. kvartal 2020
Udfærdigelse af to konkrete procedurer	Er gennemført
Indsattes adgang til rum i port-bygning	Er gennemført
Øget kameradækning	Er påbegyndt
Ydre perimetersikring	Undersøges nærmere i 4. kvartal 2020
Gennemgang af beredskabsplaner	Er foretaget og har ikke givet anledning til bemærkninger

